

راجر تریگ

فہم علم اجتماعی

ترجمہ

شہناز مسمیٰ پرست

نشرنی

Trigg, Rober

تریگ، راجر

فهم علم اجتماعی / راجر تریگ؛ شهناز مسمی پرست. - تهران: نشر نی، ۱۳۸۴.

۲۰۰ ص.

ISBN 964-312-765-6

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

understanding social science...., 2nd ed, 2001. عنوان اصلی:

۱. علوم اجتماعی - فلسفه. الف. مسمی پرست، شهناز، مترجم. ب. عنوان.

۳۰۰/۱

۹ ف ۴ ت / ۶۱ H

۱۳۸۴

۳۶۶۷۰۳۳ م

کتابخانه ملی ایران

نشر نی

تهران، خیابان فاطمی، خیابان ره‌ی ممیری، شماره ۵۸

صندوق پستی ۵۵۶ - ۱۳۱۴۵، نشر نی تلفن ۵۹ و ۸۰۰۴۶۵۸

دفتر فروش: خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده،

شماره ۵۱۲ تلفن ۶۴۹۸۲۹۳ فکس ۶۴۹۸۲۹۴

کتابفروشی: خیابان کریم خان، نیش میرزای شیرازی، شماره ۱۶۹ تلفن ۸۹۰۱۵۶۱

www.nashreny.com

Roger Trigg

راجر تریگ

Understanding Social Science

فهم علم اجتماعی

Blackwell Publishers Inc. 2001

ترجمه‌ی شهناز مسمی پرست

• چاپ اول ۱۳۸۴ تهران • تعداد ۱۶۵۰ نسخه • لیتوگرافی غزال • چاپ غزال

ISBN 964-312-765-6

شابک ۹۶۴-۳۱۲-۷۶۵۶

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۹	یادداشت مترجم ..
۱۱	۱. ماهیت علم ..
۱۱	تجربه گرایی ..
۲۰	نقش نظریه ها ..
۲۹	دیدگاه های کووُن و فیرابند ..
۴۳	۲. عینیت و جامعه شناسی شناخت ..
۴۳	ویژگی اجتماعی شناخت ..
۴۷	ویتگنشتاین و قواعد ..
۵۳	جامعه شناسی شناخت ..
۵۷	عینیت و انعکاس پذیری ..
۶۴	حقیقت و آگاهی کاذب ..
۷۳	۳. افراد و جامعه ..
۷۳	آگاهی و رفتار ..
۷۸	هدف علم اجتماعی ..

۸۴	واقعیت اجتماعی و فرد
۹۲	سویزکتیویته در تنگنا
۱۰۱	۴. فهم جامعه‌های دیگر
۱۰۱	انسان به مثابه موجود اجتماعی
۱۰۷	کردار عمومی و فهم شخصی
۱۱۶	فهم کردارهای بیگانه
۱۲۴	مبنای فهم جامعه‌های دیگر
۱۲۹	ساموا: یک مثال
۱۳۷	۵. عقلانیت
۱۳۷	عقلانیت علمی و اتنومتودولوژی
۱۴۳	عقلانیت به مثابه عرف اجتماعی
۱۵۱	رسوم «نمایشی» و «نمادین»
۱۵۷	باور و عقلانیت
۱۶۱	تبیین مناسک
۱۷۱	۶. امور واقع و ارزش‌ها
۱۷۱	علم «رها از ارزش»
۱۷۶	ارزش‌های علمی
۱۸۱	عینیت در علم اجتماعی
۱۸۸	ارزش‌های علم اجتماعی
۱۹۱	ایدئولوژی
۲۰۱	۷. اقتصاد و جامعه
۲۰۱	عقلانیت و خواست‌ها
۲۰۷	اقتصاد و خودمحوری (اگوئیسم)
۲۱۷	نفع شخصی و اموال عمومی
۲۲۳	فردگرایی
۲۲۸	عقلانیت و انقلاب
۲۳۵	۸. فرهنگ: کارکرد و انطباق
۲۳۵	کارکرد اجتماعی
۲۴۲	نقش آگاهی

فهرست مطالب ۷

۲۴۷	زیست‌شناسی و علم اجتماعی
۲۵۲	زیست‌شناسی اجتماعی انسان
۲۵۷	زیست‌شناسی و نوع‌دوستی
۲۶۵	۹. زیست‌شناسی اجتماعی و جبرگرایی
۲۶۵	اصل «مهار»
۲۶۹	مخالفت با زیست‌شناسی اجتماعی
۲۷۵	جبرگرایی (دترمینیسم)
۲۸۱	زیست‌شناسی اجتماعی و آزادی
۲۸۶	آزادی انسانی
۲۹۷	۱۰. بازارها و نهادهای اجتماعی
۲۹۷	افراد و بازار
۳۰۱	دین و انتخاب عقلانی
۳۰۸	زمینه‌ی اجتماعی
۳۱۲	سرشت نهادهای اجتماعی
۳۲۳	۱۱. سنت و عقل
۳۲۳	سنت
۳۲۷	هرمنوتیک
۳۳۱	واکنش در برابر روشنگری
۳۳۸	راه میانه؟
۳۴۴	انتخاب گروهی
۳۵۱	۱۲. مبانی فلسفی علم اجتماعی
۳۵۱	رنالیسم انتقادی
۳۵۸	عقل و رنالیسم
۳۶۲	نوپوزیتیویسم
۳۶۸	پست‌مدرنیسم
۳۷۲	نتیجه
۳۷۹	واژه‌نامه
۳۸۹	کتاب‌شناسی
۳۹۵	نمایه

یادداشت مترجم

راجر تریگ استاد فلسفه در دانشگاه وارویک انگلستان است. آثار او حول نقش عقل (reason) در رویارویی با واقعیت، خواه در علم، علم اجتماعی، و خواه در دین متمرکز شده است. وی با نسبی‌گرایی در حوزه‌های گوناگون به مخالفت برخاسته است و به سرشت آدمی اعتقاد دارد. او به فلسفه‌ی اخلاق نیز توجه دارد. غیر از کتاب حاضر کتاب دیدگاه‌هایی درباره‌ی سرشت آدمی نیز از او به فارسی ترجمه شده است. کتاب‌های دیگر او عبارت‌اند از:

- *Pain and Emotion*, Clarendon press, 1970.
- *Reason and Commitment*, Cambridge University Press, 1973.
- *Reality at Risk: a Defence of Realism in philosophy and the Sciences*, Harvester, 1980; Second and enlarged edition 1989.
- *The Shaping of Man: Philosophical Aspects of Sociobiology*, Blackwell, 1982.

- *Rationality and science: Can Science Explain Everything?*, Blackwell, 1993.
- *Rationality and Religion: Does Faith Need Reason?* Blackwell 1998.
- *Philosophy Matters*, Blackwell, 2001.
- *Morality Matters*, Blackwell, 2004.

اثر حاضر تحلیل روشن و جالبی از سرشت جامعه به دست می‌دهد. نویسنده در این اثر به بررسی مبنای علمی علم اجتماعی می‌پردازد و نشان می‌دهد که پیش‌فرض‌های فلسفی سرآغازی ضروری برای بررسی جامعه است.

ترجمه‌ی این اثر مدتی به طول انجامید. از آنجا که مؤلف به بررسی و نقد بخش‌هایی از آثار متفکران دیگر همچون کوون، فیرآبند، ویتگنشتاین، پیتر برگر، فوکو، باسکار، ویلسون، آرچر و بسیاری دیگر می‌پردازد، و از سوی دیگر بسیاری از آن آثار در دسترس نیست تا به اصل زمینه‌ی بحث مراجعه شود ترجمه‌ی این بخش‌ها دقت خاصی را می‌طلبد. در پاره‌ای موارد با مؤلف محترم مکاتبه کردم تا ترجمه‌ی متن را دقیق‌تر سازم. بعد از ترجمه‌ی اثر چند نوبت به مقابله و تصحیح متن پرداختم. از همسر بسیار عزیزم آقای ایرج قانونی که تمام متن را ویرایش کرده و در زیبایی متن زحمت بسیار کشیدند صمیمانه قدردانی می‌کنم. از دوست و همکار بسیار عزیزم آقای محمود متحد که ویرایش نهایی را به عهده گرفتند بسیار سپاسگزارم. در هر صورت مسئولیت نقایص همچنان برگردن مترجم است. ترجمه‌ی این اثر را به فرزندان دلبندم شهرزاد و ستاره تقدیم می‌کنم.

شهریور ۱۳۸۳

شهناز مستی‌پرست